

# CONTRIBUȚIA PROIECTELOR FINANȚATE DIN FONDURI STRUCTURALE ȘI DE COEZIUNE LA DEZVOLTAREA DURABILĂ A INFRASTRUCTURII DE MEDIU

Dr. ing. Anișoara POPESCU

Ministerul Mediului și Schimbărilor Climatice

**REZUMAT.** În ultimii ani, investițiile în infrastructura de mediu ocupă un loc important din alocările financiare naționale și europene. Dintre acestea, Programul Operațional Sectorial Mediu (POS Mediu) este cel mai important program de asistență financiară europeană în domeniul protecției mediului din perioada de programare 2007 - 2013. Extinderea și modernizarea rețelelor de apă și canalizare, construirea și modernizarea de stații de epurare a apelor uzate și stații de tratare a apelor, construirea de depozite ecologice, stații de sortare, compostare, instalații de tratare mecano-biologică, închiderea depozitelor municipale neconforme, modernizarea sistemelor de încălzire din orase, construirea de diguri și alte tipuri de infrastructură pentru prevenirea inundațiilor sau reducerea efectelor acestora, conservarea ariilor naturale protejate, reprezintă o parte din rezultatele propuse prin POS Mediu. În perioada 2014 - 2020, se continuă investițiile în infrastructura de mediu, iar cadrul de implementare este asigurat prin Programul Operațional Infrastructură Mare.

**Cuvinte cheie:** POS Mediu, infrastructura de mediu, fonduri structurale, dezvoltare durabilă.

**ABSTRACT.** In the last years, investments in environmental infrastructure occupies an important place in European and national financial allocations. Of these, the Sectoral Operational Programme for Environment (SOP Environment) is the most important European financial assistance program in environmental protection in the programming period 2007-2013. Extension and modernization of water and wastewater networks, construction and modernization of waste-water treatment plants and water treatment plants, construction of environmental landfills, sorting plants, composting, mechanical biological treatment plants, closing of uncompliant municipal landfills, modernization of cities heating systems, construction of dams and other infrastructure facilities to prevent flooding, conservation of natural protected areas, is part of the results proposed in SOP Environment. During 2014 - 2020 programming period, the investments in environmental infrastructure continue and the implementation framework is provided through the Operational Programme Great Infrastructure.

**Key words:** SOP Environment, environmental infrastructure, structural funds, sustainable development.

## 1. CONSIDERAȚII GENERALE

Programul Operațional Sectorial (POS) Mediu reprezintă cadrul oficial prin care Fondurile Structurale și de Coeziune sunt alocate în scopul dezvoltării sectorului de mediu din România, în perioada 2007 - 2013.

Fiind unul dintre programele operaționale cu cele mai mari alocări financiare, POS Mediu reprezintă cea mai importantă sursă de finanțare pentru sectorul de mediu. Acesta are o contribuție semnificativă la îndeplinirea angajamentelor României negociate și specificate în Capitolul 22 - Mediu din Tratatul de Aderare, care, prin finanțarea investițiilor necesare, contribuie substanțial la crearea unei infrastructuri comparabilă calitativ și cantitativ cu cea existentă la nivelul Statelor Membre ale UE.

Obiectivul global al POS Mediu vizează îmbunătățirea standardelor de viață ale populației și a standardelor de mediu, vizând, în principal, respectarea aquis-ului comunitar de mediu. Acest obiectiv urmărește nevoia de dezvoltare a României și după anul 2013, prin punerea bazelor investițiilor durabile și fezabile.

Bugetul total al POS Mediu pentru perioada de programare 2007 - 2013 este de aproximativ 5,3 miliarde Euro, din care 4,5 miliarde Euro reprezintă contribuția comunitară, iar 0,8 miliarde Euro reprezintă contribuția națională.

Finanțarea asigurată de Comisia Europeană se face prin Fondul de Coeziune (FC) și Fondul European de Dezvoltare Regională (FEDR).

Realizarea obiectivului global este asigurată prin distribuirea fondurilor către următoarele axe prioritare:

- **Axa prioritară 1** - *Extinderea și modernizarea sistemelor de apă și apă uzată;*

## CONTRIBUȚIA PROIECTELOR FINANȚATE DIN FONDURI STRUCTURALE ȘI DE COEZIUNE

– **Axa prioritară 2** – Dezvoltarea sistemelor de management integrat al deșeurilor și reabilitarea siturilor contaminate istoric;

– **Axa prioritară 3** – Reducerea poluării și diminuarea efectelor schimbărilor climatice prin restructurarea și reabilitarea sistemelor de încălzire urbană pentru atingerea țintelor de eficiență energetică în localitățile cele mai afectate de poluare;

– **Axa prioritară 4** – Implementarea sistemelor adecvate de management pentru protecția naturii;

– **Axa prioritară 5** – Implementarea infrastructurii adecvate de prevenire a riscurilor naturale în zonele cele mai expuse la risc;

– **Axa prioritară 6** – Asistență tehnică.

Proiectele finanțate prin POS Mediu sunt eligibile în cadrul uneia din axele prioritare descrise mai sus, la aprobarea acestora fiind luată în considerare contribuția la îndeplinirea cerințelor aquis-ului de mediu, convergența regională, evitarea / reducerea viitoarelor pierderi economice și de mediu, etc.

În cele ce urmează este prezentat, pe scurt, stadiul actual al dezvoltării infrastructurii de mediu, după o perioadă de 7 ani de la semnarea Tratatului de Aderare și contribuția proiectelor finanțate prin POS Mediu la îndeplinirea angajamentelor negociate în Capitolul 22 - Mediu.

## 2. SECTORUL APĂ/APĂ UZATĂ

**Sectorul apă/apă uzată (axa prioritară 1) are alocat un total de 3,27 miliarde Euro, din care grantul UE reprezintă 2,78 miliarde Euro, 60% din POS Mediu. În cadrul axei prioritare 1 se finanțează:**

– construcția/modernizarea surselor de apă în vederea potabilizării;

– construcția/reabilitarea stațiilor de tratare a apei potabile;

– extinderea/reabilitarea rețelelor de distribuție a apei potabile și a sistemelor de canalizare;

– construcția/reabilitarea stațiilor de epurare a apelor uzate;

– construcția/reabilitarea facilităților de epurare a nămolurilor;

– contorizare, echipament de laborator, echipamente de detectare a pierderilor, etc;

– asistență tehnică

Pentru acest sector sunt finanțate proiecte mari de infrastructură, care acoperă mai multe localități la nivel regional/județean. Scopul unei astfel de abordări este creșterea eficienței costurilor de investiții (prin realizarea de economii la scară), cât și a costurilor de operare a obiectivelor de investiții nou create. Beneficiarii proiectelor sunt Companiile Regionale de Apă.

În mai 2014, în cadrul axei prioritare 1 erau finanțate 45 proiecte majore și 2 nemajore, a căror valoare reprezintă 122% din alocarea financiară UE pentru axa prioritară 1. Dintre acestea, doar 16% din proiectele finanțate au atins un progres fizic de execuție de peste 80%.

În figura 1 este prezentată situația, la nivel național, a stadiului fizic de implementare a proiectelor din sectorul apă / apă uzată. Proiectele aflate într-un stadiu avansat de finalizare sunt menționate în tabelul 1.

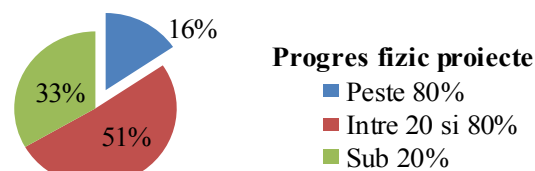


Fig. 1. Stadiul proiectelor de infrastructură din sectorul apă / apă uzată.

Tabelul 1. Proiecte din sectorul apă / apă uzată aflate în stadiu de finalizare

Denumirea proiectului	Stadiu fizic proiect (%)
Extinderea și reabilitarea sistemelor de apă și apă uzată din județele Cluj/Sălaj - Îmbunătățirea sistemelor de alimentare cu apă, canalizare și epurare în zona Cluj-Sălaj	91,17%
Extinderea și reabilitarea sistemelor de alimentare cu apă și de canalizare în județul Giurgiu	93,76%
Extinderea și reabilitarea sistemelor de apă și apă uzată în regiunile Mediaș, Agnita, Dumbrăveni, județul Sibiu	95,65%
Reabilitarea și extinderea sistemelor de apă și apă uzată în regiunea Turda - Câmpia Turzii	97,36%
Reabilitarea Stației de epurare ape uzate Eforie Sud	99,83%

Per ansamblu, față de anul 2007, sectorul apă / apă uzată înregistrează următoarele rezultate:

– **111 localități** care beneficiază de facilități de apă noi / reabilite în sistem regional;

– **25 stații de epurare** noi / reabilite;

– **18 stații de tratare** noi și reabilite;

– **934,61 km** lungime de rețea de alimentare cu apă reabilitată / nou creată;

– **855,28 km** lungime de rețea de apă uzată reabilitată / nou creată;

– **8% populație** conectată la serviciile de apă în sistem regional;

Până în mai 2014, volumul total de apă uzată tratată nu a fost raportat, el fiind menționat în documentele de raportare cu valoarea de 0% apă uzată epurată corespunzător din totalul volumului de apă uzată.

### 3. SECTORUL GESTIONARE DEȘEURI ȘI REABILITARE TERENURI POLUATE ISTORIC

Sectorul de gestionare a deșeurilor și reabilitarea terenurilor poluate istoric (axa prioritară 2) are alocat un total de 1,17 miliarde Euro, din care grantul UE reprezintă 0,93 miliarde Euro.

În cadrul axei prioritare 2 se finanțează:

- 24 depozite regionale de deșeur;
- 64 de stații de transfer;
- 18 stații de compostare;
- 2 stații de sortare;
- 11 stații de tratare mecano-biologică;
- 39 centre de colectare a deșeurilor;
- 121 depozite de deșeurii municipale din zonele urbane închise.

– proiecte pilot de reabilitare a terenurilor afectate de-a lungul timpului de diverși poluanți și care afectează negativ mediul și sănătatea umană.

Beneficiarii proiectelor sunt autoritățile locale/județene sau asociațiile de dezvoltare intercomunitară. Proiectele au fost selectate în raport cu Planul Național și Planurile Regionale pentru Managementul Deșeurilor, finanțându-se în principal proiectele majore de realizare a sistemelor integrate noi de gestionare a deșeurilor la nivel regional/ județean. Au primit finanțare inclusiv proiectele pentru extinderea sistemelor existente de management al deșeurilor, însă ele au fost considerate o prioritate secundară.

În mai 2014, în cadrul axei prioritare 2, sectorul *gestionare deșeurii*, erau finanțate 32 proiecte, din care 10 contracte de finanțare semnate la finalul anului 2013.

În cadrul sectorului *reabilitarea zonelor poluate istoric* erau finanțate 5 proiecte până în mai 2014.

Valoarea proiectelor finanțate până în prezent în cadrul axei prioritare reprezintă 94% din alocarea financiară UE pentru axa prioritară 2.

În figura 2 este prezentată situația, la nivel național, a stadiului fizic de implementare a proiectelor din sectorul gestionare deșeurii. Proiectele aflate într-un stadiu avansat de finalizare sunt menționate în tabelul 2.

Per ansamblu, față de anul 2007, sectorul de gestionare a deșeurilor și reabilitarea terenurilor poluate istoric înregistrează următoarele rezultate:

- **17 depozite** de deșeurii municipale vechi închise în zonele urbane;
- **159 depozite** de deșeurii vechi închise în zonele rurale.

Până în ianuarie 2014, următorii indicatori generali au fost raportați cu stadiu de 0% :

- 0 sisteme integrate de management al deșeurilor nou create la nivel județean/ regional;
- 0 populație care beneficiază de sisteme îmbunătățite de management al deșeurilor (milioane loc.).

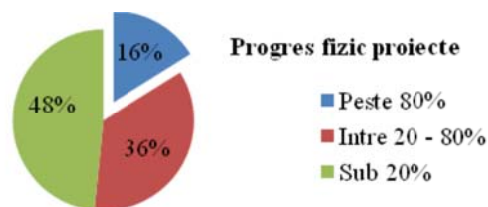


Fig. 2. Stadiul proiectelor de infrastructură din sectorul gestionare deșeurii, mai 2014.

Tabelul 2. Proiecte din sectorul gestionare deșeurii aflate în stadiu de finalizare, mai 2014

Denumirea proiectului	Stadiu fizic proiect (%)
Sistem de Management Integrat al Deșeurilor Solide în Județul Giurgiu	99,65%
Sistem de Management Integrat al Deșeurilor Solide în Județul Mureș	98,27%
Sistem de Management Integrat al Deșeurilor Solide în Județul Neamț	90,95%
Sistem de Management Integrat al Deșeurilor Solide în Județul Bacău	88,21%
Sistem de Management Integrat al Deșeurilor Solide în Județul Bistrița Năsăud	87,00%

### 4. SECTORUL TERMIFICARE

Sectorul termoficare (axa prioritară 3) are alocat un total de 458 milioane Euro, din care grantul UE reprezintă 229 milioane Euro.

În cadrul axei prioritare 3 se finanțează investiții ce au în vedere reducerea emisiilor provenite de la centralele municipale de termoficare.

Proiectele de investiții se realizează în localitățile în care centralele municipale reprezintă sursa cea mai mare de poluare a mediului. Beneficiarii proiectelor sunt autoritățile locale care au în gestionare centralele municipale de termoficare.

În mai 2014, erau finanțate 7 proiecte în sectorul termoficare, a căror valoare reprezintă 78,98% din alocarea financiară pentru axa prioritară 3.

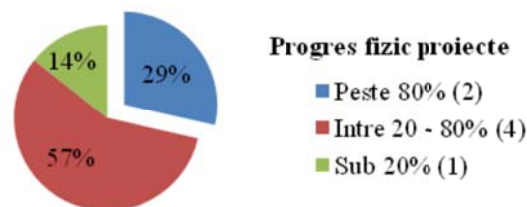


Fig. 3. Stadiul proiectelor de infrastructură din sectorul termoficare, mai 2014.

În figura 3 este prezentat stadiul fizic de implementare a proiectelor din sectorul termoficare. Proiectele aflate în implementare sunt menționate în tabelul 3.

## CONTRIBUȚIA PROIECTELOR FINANȚATE DIN FONDURI STRUCTURALE ȘI DE COEZIUNE

Tabelul 3. Proiecte din sectorul termoficare în implementare, mai 2014

Denumirea proiectului: Reabilitarea sistemului de termoficare urbană la nivelul municipiului ....:	Stadiu fizic proiect (%)
Municipiul Botoșani	99,87%
Municipiul Timișoara	95,56%
Municipiul Focșani	66,37%
Municipiul Bacău	54,55%
Râmnicul Vilcea	28,91%
Municipiul Iași	22,20%
Municipiul Oradea	0,71%

Prin aceste proiecte se urmărește îmbunătățirea calității aerului în 8 localități, ca urmare a sistemelor de încălzire reabilite.

### 5. PREVENIREA RISCURILOR NATURALE

**Protecția împotriva inundațiilor și reducerea eroziunii costiere (axa prioritară 5) are alocat un total de 329 milioane Euro, din care grantul UE reprezintă 270 milioane Euro.**

În cadrul axei prioritare 5 se finanțează proiectele de investiții care au ca scop:

- protejarea populației și a bunurilor materiale de efectele devastatoare ale inundațiilor.
- protejarea și reabilitarea litoralului sudic al Mării Negre, pentru reducerea eroziunii costiere.

Proiectele din cadrul axei prioritare 5 se află în diferite stadii de implementare, iar alte 8 proiecte aflându-se în diferite stadii de pregătire/finalizare a aplicației de finanțare.

### 6. NECESARUL DE INVESTIȚII ȘI PRIORITĂȚILE DE FINANȚARE 2014 - 2020

În perioada de programare 2014 – 2020 se continuă investițiile în domeniul protecției mediului, în cadrul Programului Operațional Infrastructură Mare (POIM).

Prioritățile de finanțare din POIM vizează:

- dezvoltarea infrastructurii de prevenire a riscurilor (inundații, secetă, eroziune costieră);

- extinderea și modernizarea infrastructurii de apă și apă uzată;
- dezvoltarea sistemelor de management al deșeurilor;
- reabilitarea siturilor contaminate istoric;
- îmbunătățirea calității aerului;
- protejarea și refacerea biodiversității.

### 7. CONCLUZII

Programul Operațional Sectorial Mediu 2007 - 2013 a adus o contribuție semnificativă la dezvoltarea infrastructurii de mediu în sectoarele apă și apă uzată, gestiune deșeurii, protecția împotriva inundațiilor și protecția naturii. Ceea mai mare parte din proiectele de investiții sunt încă în implementare. Implementarea acestora continuă până la finalizarea lor, prin îndeplinirea indicatorilor propuși prin proiect.

Investițiile preconizate pentru perioada 2014 – 2020 vor continua proiectele orientate spre implementarea aquis-ului comunitar în domeniul apei, apei uzate și deșeurilor. Adicional, va continua procesul de elaborare și implementare a planurilor de management, a seturilor de acțiuni pentru ariile naturale protejate și siturile Natura 2000, precum și cel de decontaminare a siturilor industriale poluate istoric.

De asemenea, vor fi finanțate investiții în domeniul prevenirii principalelor riscuri cu care se confruntă România, respectiv inundațiile, seceta și eroziunea costieră, acordându-se totodată atenție întăririi capacității de răspuns a structurilor cu rol în managementul situațiilor de urgență.

### BIBLIOGRAFIE

- [1] \*\*\* Document cadrul de implementare a Programului Operațional Sectorial „Mediu”, versiunea 2, mai 2009, Autoritatea de Management, Ministerul Mediului.
- [2] \*\*\* Lista proiectelor contractate, Programul Operational POS Mediu, 30 aprilie 2014.
- [3] \*\*\* Programul Operațional Infrastructură Mare, 2014 – 2020, Ministerul Fondurilor Europene.
- [4] \*\*\* Programul Operațional Sectorial „Mediu”, 2007 – 2013, Ministerul Mediului.
- [5] \*\*\* Raportul anual de implementare POS Mediu 2013.
- [6] \*\*\* Rezultatele analizei documentare, sectorul mediu si schimbări climatic, martie 2013.
- [7] \*\*\* România, Identificarea viitoarelor proiecte de management al deșeurilor (2014 – 2020) – Task 1 Baseline report.
- [8] \*\*\* [www.posmediu.ro](http://www.posmediu.ro)

### Despre autor

Dr. ing. Anișoara POPESCU  
Ministerul Mediului și Schimbărilor Climatice

Absolventă a Universității din Craiova, Facultatea de Electromecanică, în anul 2007. Finalizează în anul 2009 studiile masterale în Managementul mediului, la Universitatea „Politehnica” din București și în 2012 studiile doctorale în domeniul ingineriei electrice la Universitatea din Craiova. În prezent este consilier în cadrul Ministerului Mediului și Schimbărilor Climatice. Domenii de competență: managementul deșeurilor, fonduri structurale.